

prima instanță: S. Lazari

instanța de apel: N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
Judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Vladimir Ivanschi, Maria Țărnă și Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Ivanschi și Maria Țărnă împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la exercitarea urmăririi penale și judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015, prin care a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Vladimir Ivanschi și Maria Țărnă, admis apelul declarat de Ministerul Justiției și modificată hotărârea Judecătorei Buiucani, municipiul Chișinău din 22 ianuarie 2015,

c o n s t a t ă :

La 24 octombrie 2014, Maria Țărnă a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la exercitarea urmăririi penale și judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta Maria Țărnă a indicat că la 17 decembrie 2009, de către UP al CCTP al MAI, în privința sa a fost pornită urmărirea penală în baza art. 362/1 alin. (2) lit. c) Codul penal, pentru organizarea migrației ilegale, cauza fiind remisă în instanța de judecată pentru examinare în fond abia la 24 octombrie 2011.

Menționează că până la momentul adresării în instanța de judecată cu prezenta acțiune, cauza penală se afla încă pe rolul primei instanțe.

Consideră reclamanta că termenul de examinare a cauzei nu a fost unul rezonabil, fapt care contravine art. 6 CEDO și anume dreptul la un proces echitabil.

În temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, reclamanta solicită constatarea încălcării dreptului său la exercitarea urmăririi și examinarea în instanțele judecătorești în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea din contul bugetului de

stat în beneficiul său a sumei de 90 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 24 octombrie 2014, Vladimir Ivanschii a depus separat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, invocând aceleași motive de fapt și de drept și solicitând constatarea încălcării dreptului său la exercitarea urmăririi și examinarea în instanțele judecătorești în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a sumei de 90 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 ianuarie 2015, ambele cereri au fost conexate într-o singură procedură.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2015 acțiunea a fost admisă parțial, s-a constatat faptul încălcării dreptului Mariei Țărnă și Vladimir Ivanschii la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Mariei Țărnă și Vladimir Ivanschii câte 10 000 lei fiecare cu titlu de prejudiciu moral și 3 000 lei cheltuieli de judecată.

În rest cerințele au fost respinse.

La 09 februarie 2015, Vladimir Ivanschii și Maria Țărnă au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2015, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii judecătorești, în partea respingerii acțiunii, modificând cuantumul sumei prejudiciului moral încasat de la 10 000 lei până la 90 000 lei pentru fiecare.

La 18 februarie 2015, Ministerul Justiției a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2015, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii judecătorești în partea admiterii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii integral.

La 28 aprilie 2015, Ministerul Justiției a depus cererea de apel motivată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015 a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Vladimir Ivanschii și Maria Țărnă, admis apelul declarat de Ministerul Justiției și modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2015, fiind micșorat cuantumul sumelor despăgubirii morale de la 10 000 lei până la 2 000 lei, pentru fiecare, și de la 3 000 lei până la 1 000 lei cheltuielile pentru asistență juridică, **încasate din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor**, în beneficiul reclamanților Vladimir Ivanschii și Maria Țărnă. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 15 februarie 2016 Vladimir Ivanschii și Maria Țărnă au declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2015, modificând cuantumul sumei prejudiciului moral de la 10 000 lei până la 90 000 lei pentru fiecare și de la 1 000 lei până la 30 000 lei cheltuielile pentru asistență juridică.

În motivarea recursului, recurenții Vladimir Ivanschii și Maria Țărnă și-au întemeiat pretențiile prin prisma prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) Codul de procedură civilă, invocând că instanțele de judecată au interpretat și aplicat greșit normele de drept material.

Suștin că în instanța de apel nu au fost citați legal, pricina fiind examinată în lipsa lor, iar prin urmare instanța de apel a încălcat prevederile art. 8, 26 și 27 Codul de procedură civilă, care la rândul său constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 CEDO.

Invocă că dreptul lor la examinarea pricinii în termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului, mai mult de 5 ani.

Prin urmare, instanțele de judecată, la stabilirea quantumului prejudiciului moral, nu au ținut cont de practica CtEDO, care în cazuri similare a acordat cu titlu de despăgubiri morale sume de la 3 000 euro până la 7 200 euro.

Totodată, remarcă recurenții că la stabilirea quantumului prejudiciului moral instanțele urmau să se conducă și de recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6, care stipulează univoc quantumul prejudiciului moral care urmează a fi încasat.

La 22 februarie 2016 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015 și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului, a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În acest sens, invocă că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și probele anexate la materialele dosarului.

Sușține că instanța de apel a apreciat parțial rapoartele motivate prezentate de Judecătoria Centru și Procuratura Generală, în condițiile în care din conținutul acestora este evident că durata de timp a examinării cauzei penale s-a datorat complexității cauzei și comportamentului participanților la proces.

Afirmă că instanța de fond a apreciat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerare argumentul invocat de Ministerul Justiției în ce privește nedepunerea în instanța de judecată de către reclamantii a cererii de urgentare a examinării pricinii.

Afirmă că instanțele de judecată neîntemeiat au dispus încasarea sumelor pentru prejudiciul moral, în condițiile în care nu există nici un temei de acordare a despăgubirii bănești, întrucât nu există temeiuri de a constata încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei. Or, urmărirea penală și examinarea pricinii în acest interval de timp a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv organelor de urmărire penală sau instanței de judecată.

Prin urmare, ținând cont de natura dreptului lezat, complexitatea cauzei, statutul reclamantilor și comportamentul acestora, suma acordată cu titlu de despăgubire morală este exagerată și neechitabilă suferințelor pretinse că ar fi fost suportate.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia instanței de apel din 15 decembrie 2015 a fost expediată în adresa părților, însă în scrisoarea de comunicare a Curții de Apel Chișinău nr. 12767 (f.d. 135), nu este indicată data expedierii.

Potrivit ștampilei cu nr. de intrare 27702, Ministerul Justiției a recepționat decizia instanței de apel la 22 decembrie 2015 (f.d. 148).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015 în termenul legal.

Analizând modul în care recurenții și-au exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursurilor prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanța de apel aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursurilor invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite la art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Argumentele invocate de recurenți poartă un caracter declarativ, se combat cu probele administrate și nu au suport legal.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de recurenții Vladimir Ivanschî, Maria Țărnă și Ministerul Justiției în cererile de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Vladimir Ivanschî, Maria Țărnă și Ministerul Justiției se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Svetlana Filincova

Judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari